

Τα δικαιώματα όλων μας

/ Γενικά Θέματα

Του Δημήτρη Λινού

Στη θολούρα των σύγχρονων απαιτήσεων για διάφορα δικαιώματα από μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες υπάρχουν σήμερα χώρες που παραβιάζουν εν κρυπτώ ακόμα και το δικαίωμα της ζωής όλων των ανθρώπων χωρίς διάκριση!

Απλώς, η απόφαση για τη ζωή και τον θάνατο οποιοσδήποτε πολίτη επαφίεται σε ένα killer robot που χωρίς τον ανθρώπινο έλεγχο σκοτώνει με βάση τον προγραμματισμό που έχει. Αν αυτά ακούγονται αποσπάσματα από ταινίες επιστημονικής φαντασίας, η Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Harvard δεν συμφωνεί. Σε μια πολύ πρόσφατη συνέντευξή της, η Dr Bonnie Docherty αποκάλυψε τη συνεχιζόμενη παραγωγή αυτόνομων, χωρίς ανθρώπινο έλεγχο όπλων, που ήδη έχουν δοκιμαστεί στη Λιβύη και το Ναγκόρνο-Καραμπάχ, στο να σκοτώνουν αυτούς που εκείνα αποφάσισαν ότι είναι ο στόχος τους, χωρίς να μπορούν να διακρίνουν στρατιώτες από πολίτες.

Τον περασμένο Νοέμβριο στη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών

(ΟΗΕ) έγινε για πρώτη φορά σοβαρή αναφορά και ψήφισμα για τον έλεγχο αυτών των όπλων. Όμως, ήδη από τον Μάιο του 2021 η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ICRC) στη Γενεύη είχε κάνει έκκληση για την πλήρη απαγόρευση των πλήρως αυτόνομων αυτών όπλων. Τότε ο πρόεδρος του ICRC Peter Maurer είχε εκφράσει την ελπίδα για μια «πολιτική αντίδραση σε διεθνές επίπεδο», «να τραβήξουμε συνολικά μια γραμμή για τα δικαιώματα του ανθρωπού και της όλης ανθρωπότητας».

Ο Πάπας Φραγκίσκος προειδοποίησε ότι «τα θανατηφόρα αυτόνομα όπλα που αναπτύσσονται σήμερα αλλάζουν χωρίς επιστροφή τη φύση των πολέμων, απομακρύνοντας τους περαιτέρω από την ανθρώπινη φύση». Σε μήνυμά του την Πρωτοχρονιά τόνισε ότι η τεχνητή νοημοσύνη (AI) στην οποία βασίζεται η περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των όπλων που αποφασίζουν από μόνα τους ποιους ανθρώπους θα σκοτώσουν χρειάζεται έγκαιρα να ελεγχθεί.

Ακόμα και αν ξεπεραστεί η δυσκολία στη διάκριση των στόχων, η έλλειψη της ανθρώπινης κρίσης δημιουργεί περαιτέρω προβλήματα. Καταρχήν υπάρχει έλλειμμα νομικής ευθύνης, μια και δεν μπορεί να κατηγορηθεί ένα μηχάνημα για τις αποφάσεις του. «Υπάρχουν νομικές δυσκολίες με το ισχύον δίκαιο, αδικοπραγιών να ενοχοποιηθούν οι βιομηχανίες παραγωγής αυτών των όπλων. Επιπλέον υπάρχει κενό στο ισχύον διεθνές ποινικό δίκαιο» τονίζει η Bonnie Doherty της Νομικής Σχολής του Harvard που είναι και διευθύντρια της «πρωτοβουλίας για τις ένοπλες συρράξεις και την προστασία των πολιτών». Όταν ρωτήθηκε γιατί δεν έχουν απαγορευθεί ακόμα αυτά τα όπλα, απάντησε ότι χώρες όπως η Ρωσία αλλά και οι ΗΠΑ και η Αγγλία αποφεύγουν να δεσμευθούν στο να σταματήσει η ανάπτυξη αυτών των οπλικών συστημάτων. «Οι περισσότερες χώρες που ζητούν μη δεσμευτικές συνθήκες ή καμία απολύτως δράση είναι εκείνες που συνεχίζουν την προώθηση αυτής της τεχνολογίας και δεν θέλουν να μην έχουν μελλοντικά τη δυνατότητα να μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτήν την επιλογή».

Και βέβαια το ερώτημα για εμάς, για όλους τους λογικούς πολίτες όλων των χωρών, είναι μέχρι πότε θα επιτρέπουμε σε αυτούς τους ελάχιστους, ανήθικους υπερασπιστές του κέρδους απέναντι ακόμα και σε αυτήν καθαυτήν την ανθρώπινη ζωή, να επιβάλλουν τη θέληση τους στις κυβερνήσεις ακόμα και των δημοκρατικών δυτικών χωρών.

Πριν από μερικά χρόνια είχε γίνει μια διεθνής προσπάθεια από το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Harvard για την «ηθική και νομική υποχρέωση να απαγορευθούν τα ρομπότ του θανάτου», χωρίς μεγάλη επιτυχία. Είναι καιρός να ενδιαφερθούμε περισσότερο, πιο σοβαρά και πιο αποφασιστικά για «τα δικαιώματα όλων μας».

Ο Καθηγητής Δημήτριος Λινός είναι Lecturer in Surgery Harvard Medical School και εθελοντής ιερέας

Πηγή: Εφημερίδα «Τα Νέα» (έντυπη έκδοση), Σάββατο 27 Ιανουαρίου 2024, § Επικαιρότητα, σελ. 56